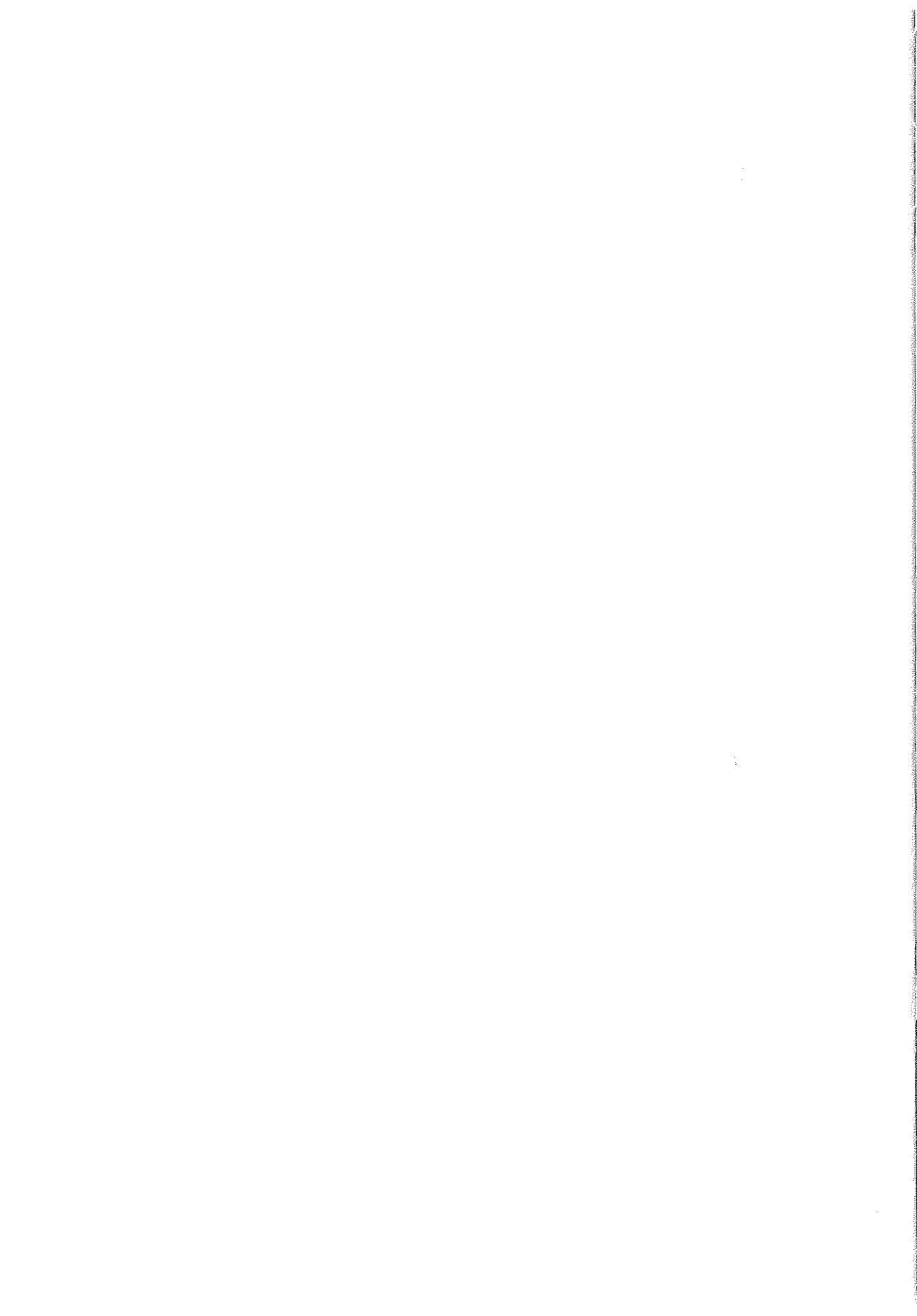

Kommununevndin

Verkætlan

- Ein nýggj kommunal skipan í Føroyum

September 1996

Innihaldsyvirlit

1. INNGANGUR	3
1.1 KOMMUNUNEVNDIN	3
1.2 VERKÆTLAN - ENDAMÁL OG INNIGHALD	4
2. KOMMISSORIUM	7
2.1 HVUSSU KOMMUNUNEVNDIN TULKAR KOMMISSORIUM	9
3. TRUPULLEIKAÚTGREINING	11
3.1 INNGANGUR	11
3.2 ALMENNIR MÁLSETNINGAR VID EINI KOMMUNALARI SKIPAN	12
3.3 NÚVERANDI TRUPULLEIKAR	15
3.3.1 UPPGÁVU- OG ÁBYRGDARBÝTI	15
3.3.2 KOMMUNUUPPBÝTIEÐ	16
3.3.3 KOMMUNUSKULDIN	17
3.4 ORSØKIN TIL TRUPULLEIKARNAR	18
3.5 VAVIÐ AV TRUPULLEIKUNUM	18
3.6 MØGULIGAR LOYSNIR	19
3.7 INNIGHALDID Í ÁLITINUM	20
3.8 KANNINGARHÁTTUR	25
4. ARBEIÐS- OG TÍÐARÆTLAN	26
4.1 HÖVUDSYVRLIT YVIR ARBEIÐS- OG TÍÐARÆTLAN	26
4.2 ÚTGREINAD YVRLIT	27
4.2.1 TÁTTUR 1: ÚTGREINING AV VERANDI KOMMUNUSKIPAN	27
4.2.2 TÁTTUR 2: KOMMUNAL NÝSKIPAN	28
4.3 AVMARKINGAR FYRI VERKÆTLANINA	29

<u>5. LEIÐSLA OG ARBEIÐSBÓLKAR</u>	31
5.1 STÝRISBÓLKURIN	32
5.2 VERKÆTLANARBÓLKURIN	32
5.3 SKRIVARIN	32
5.4 ARBEIDSBÓLKAR	33
5.5 HOYRINGARBÓLKURIN	33
<u>6. UPPGÁVU-, HEIMILDAR- OG ÁBYRGDARBÝTIÐ</u>	34
6.1 NEVNDIN	34
6.2 FORMAÐURIN	34
6.3 SKRIVARIN	35
<u>7. STARVSSKIPAN FYRI KOMMUNUNEVNDINA</u>	36

KELDULISTI**FYLGISKJØL:**

- A: Søguligt yvirlit
- B: Alment um kommunalar uppgávur
- C: Áhugabólkar í verkætlani

1. Inngangur

1.1 Kommununevndin

Landsstýrið samtykti á fundi tann 23. apríl 1996 at seta nevnd (Kommununevndin) at gera uppskot um eina nýggja kommunala skipan í Føroyum. Sí meira um kommissorium hjá nevndini í kapittul 2.

Í Kommununevndini eru tilsamans 6 límir:

3 límir úr landsfyrisingini
3 límir frá bý- og bygdaráðunum.

Í nevndina hevur landsstýrið valt:

- ◆ *Reidar Nónfjall*, fulltrúa á Fíggjar- og búskapardeildini í landsstýrinum
- ◆ *Sørin Pram Sørensen*, fulltrúa á Lógardeildini í landsstýrinum
- ◆ *Hilmar Høgenni*, fyrisingarleiðari á Heilsufrøðiligu Starvsstovuni

Og eftir uppskoti frá kommununum og Føroya Kommunufelag:

- ◆ *Jens M. Poulsen*, býráðsskrivari í Tórshavnar kommunu
- ◆ *Dinna Jensen*, býráðsskrivari í Runavíkar kommunu
- ◆ *Sveiney Sverrisdóttir*, skrivari í Føroya Kommunufelag

Allir nevndarlimirnir eru embætisfólk.

Landsstýrið hevur valt Reidar Nónfjall til formann.

Nevndin hevur sett Maluna Johansen til skrivara.

Formaðurin í Føroya Kommunufelag, Jógvan K. Mørkøre, hevur rætt at møta á nevndarfundum, góðan óført.

1.2 Verkætlan - endamál og innihald

Endamálið við verkætlanini er at fáa yvirlit yvir allar týðandi partar av nevndararbeiðinum og samanhangið millum hesar. Somuleiðis er endamálið at fáa yvirlit yvir, hvat úrslitið av nevndararbeiðinum verður.

Verkætlanin skal vera eitt amboð til at:

- ◊ Gera neyðugar ætlanir
- ◊ Stýra við
- ◊ Raðfesta við og
- ◊ Skapa samarbeidi um at loysa uppgåvurnar í kommissorium.

Verkætlanin skal eisini nýtast sum:

- ◊ Avgerðargrundarlag í sambandi við politiska góðkenning av tí komandi arbeiðinum við verkætlanini
- ◊ Játtanargrundarlag
- ◊ Upplýsing til áhugabólkarnar í verkætlanini

Sambært kommissorium er talan um at loysa eina avmarkaða uppgávu innan fyri eina ásetta tíðarfrest. Somuleiðis er talan um at loysa eina tvørgangandi uppgávu, og tí ætlar Kommununevndin, at teir mest týðandi áhugabólkarnir fyri verkætlanina skulu luttaka í verkætlanini við at veita upplýsingar.

Kommununevndin heldur, at við eini tilíkari verkætlan (forarbeiði) kann bæði arbeiðsorka og tíð sparast, somuleiðis sum sleppast kann undan misskiljingum av ymsum slag, áðrenn farið verður undir veruligu viðgerðina av frágreiðingunum.

Innihaldið í verkætlanini er skipað soleiðis: Í kapittul 2 er kommissorium hjá Kommununevndini, og hvussu nevndin tulkar kommissorium.

Í kapittul 3 er kommissorium útgreinað. Komið er inn á, hvørjir almennu málsetningarnir eru við eini nýggjari kommunalari skipan. Viðgjort er hvørjir trupulleikar eru við núverandi kommunuskipan, hví hesir eru, og hvussu umfatandi teir eru. Eisini er stutt komið inn á, hvørjir möguleikar eru fyri at loysa trupulleikarnar, og at enda í

kapittul 3 er greitt frá, hvussu Kommununevndin ætlar at leggja arbeiðið til rættis fyrir at loysa uppgávurnar í kommissorium, og hvønn kanningarhátt nevndin ætlar at brúka.

Í kapittul 4 er gjørd ein arbeiðs- og tíðarætlan fyrir verkætlanina hjá Kommununevndini. Í kapitol 5 er yvirlit yvir arbeiðsbólkarnar í verkætlanini og leiðsluna av verkætlanini. Í kapittul 6 og 7 eru reglur um, hvussu Kommununevndin innanhýsis er skipað, og hvørjar uppgávur, heimildir og ábyrgdir formaður og nevnd hava.

Í fylgiskjali A er eitt stutt søguligt yvirlit yvir broytingar í kommunuskípanum í Føroyum og londunum rundan um okkum. Í fylgiskjali B eitt sindur um, hvørjar uppgávur vanliga kunnu leggjast út til kommunur. Fylgiskjal C er um áhugabólkarnar í verkætlanini.

Verkætlanin er grundað á kommissorium. Kommununevndin er greið yvir, at fortreytirnar fyrir arbeiðinum kunnu broystast, sum arbeiðið fer fram. Hetta kann hava við sær, at áliðið í ávísum fórum fær eitt annað innihald enn ætlað í verkætlanini. Nevndin ætlar tí, við grundarlagi í verkætlanini, at gera eina eftirmeting av tí endaliga arbeiðinum.

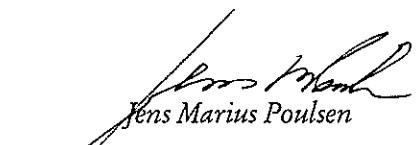
Verkætlan samtykt á fundi í Kommununevndini
tann 17. september 1996

Reidar Nónfjall
Reidar Nónfjall, formaður

Hilmir Högenni, næstformaður

Jens Marius Poulsen

Sveiney Sverrisdóttir

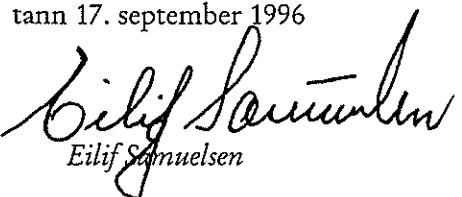

Dinha Jensen

Sørin Pram Sørensen

Verkætlan góðkend av landsstýrismanninum í kommunumálum
tann 17. september 1996

Eilif Samuelsen

Kommununevndin
Box 1317
FR-110 Tórshavn

tlfnr. 1 1080 - faxnr. 1 7032

2. Kommissorium

Landsstýrið samtykti á fundi 12. september 1995 at seta nevnd at gera uppskot um nýggja kommunala skipan. Landsstýrið samtykti á sama fundi kommissorium hjá nevndini, og avgjørði somuleiðis at leggja málið fyrir lögtingið til stöðutakan sum eitt uppskot til samtyktar, lögtingsmál nr. 7/1995. Lögtingið samtykti 18. desember 1995 uppskotið hjá landsstýrinum, tó við ávísum broytingum.

Kommissorium

Kommununevndin skal gera uppskot um eina nýggja kommunala skipan við stöði í niðanfyri nevnda:

A. Við atliti til núverandi kommunuskipan verður álagt nevndini:

1. At lýsa búskaparliga grundarlagið hjá kommununum.
2. At lýsa demografisku og geografisku viðurskiftini.
3. At greina út formligu- og óformligu viðurskiftini millum land og kommunu, t.e. m.a. uppgávu- og ábyrgdarþýtið og fíggjarlig viðurskifti.
4. At greina út umsitingarlig viðurskifti, herundir kommunalt samstarv.
5. At greina út hvørjar uppgávur kunnu leggjast út til kommunurnar, í mun til nokur nærrí tilskilað alternativ íbúgvatnol í teimum einstóku communalu eindunum.
6. At greina út um heildarveitingar-/útjavningarskipan ella aðrar skipanir kunnu nýtast í fíggjarliga samskiftinum millum land og kommunur.

B. Nevndin skal koma við tilmæli um:

1. *Hvørjar uppgávur hóskandi kunnu umsitast av kommunalu eindunum við stöði í einum meira greiðum uppgávu- og ábyrgdarþýti millum land og kommunur.*
2. *Hóskandi tal og stødd á kommunum við stöði í B 1.*
3. *Möguligar serskipanir viðvíkjandi útoyyggjunum verða at grunda á serstöku viðurskiftini, sum har eru galdandi.*
4. *Möguligar serskipanir fyrir tey smærri bygdasamfelögini verða gjórdar soleiðis, at tey í mest möguligan mun varðveita síni eyðkenni.*

C. Harafturat skal nevndin koma við tilmæli um neyðugar broyt- ingar í ávísum formligum viðurskiftum:

1. *Kommunulógin skal eftirkannast í síni heild, tvs. dagførast og gerast greiðari.*
2. *Reglur um fíggjarstýring, t.e. fíggjarætlan, bókhald, roknskapar- viðurskifti, reglur um lántöku og veðhaldsbindingar.*
3. *Avmarkingar mótvægis privata vinnulívinum.*
4. *Ásetingar um kommunalt samstarv.*
5. *Vísa á neyðugar broytingar í serloggávuni.*

D. Høvuðssjónarmiðini og meginreglurnar í arbeiðinum hjá nevndini skulu vera:

1. *Broytingarnar í kommunuskipanini skulu byggja á sjálvbodna samanlegging.*
2. *Fíggjarlig ábyrgd fylgir avgerðarrættinum.*
3. *Uppgávurnar verða loystar samfelagsbúskaparliga ráðiliga, men so nær borgarunum sum til ber.*
4. *Borgararnir fáa greiða fatan av kostnaðinum av virkseminum hjá kommununi.*

2.1 Hvussu Kommununevndin tulkar kommissorium

Sambært kommissorium heldur Kommununevndin, at hon eiger at útgreina og meta um fyrimunir og vansar við verandi kommunuuppbýti, herundir uppgávu- og ábyrgdarbýtið millum land og kommunur.

Kommununevndin skal í hesum sambandi koma við ítökiligum uppskoti um eitt nýtt kommunuuppbýti. Talan er sostatt ikki bert um at gera rættningslinjur fyrir, hvørji viðurskifti hædd eiger at takast fyrir í sambandi við eina samanlegging, men eisini at koma við uppskoti um tal og stødd á kommunalum eindum. Kommununevndin fer sostatt ikki at gera uppskot um smábroytingar í verandi skipan ella at leggja uppgávur frá kommununum til landið at fyrisita o.s.fr.

Nýggja kommunuskipanin skal ikki bygga á kommunal samstörv. Men nevndin fer tó at viðgera ásetingar um kommunalt samstarv, har hetta kann gerast eitt neyðugt ískoyti til meginregluna um, at ein kommunasjálvstøðugt skal loysa sínar uppgávur.

Uppgávu- og ábyrgdarbýti skal gerast soleiðis, at ein kommunasjálvstøðugt skal loysa sínar uppgávur at fyrisita, sum hon hevur førleika at fyrisita sjálvstøðugt. Uppgávu- og ábyrgdarbýtið skal kunna dagførast soleiðis, at tað lýkur törvin á tænastum í samfelagnum og fylgir samfelagsmenningini (í mun til eitt nýtt kommunuuppbýti, ið verður meira støðugt).

Kommununevndin heldur, at grundarlagið fyrir einum nýggjum kommunuuppbýti er, at:

- ◊ kommunurnar eru ein partur av einari samfelagsskipan og skulu fyrisita stórar partar av almennum uppgávum lokalt
- ◊ kommunurnar verða javnsettar sum fyrisingareindir í mun til stýring frá landinum. Við øðrum orðum eiga uppgávur, sum í dag verða loystar fyrisingarliga av landinum, at verða lagdar út til kommunurnar at fyrisita, har tað er skilagott

Kommunurnar skulu skipast soleiðis, at tær fáa ábyrgd fyrir ávísum málssökjum, og tær skulu virka innan fyrir karmarnar av einari skipan, gjord av lögtinginum og landsstýrinum.

Flestu búsettu útoyggjar í Føroyum í dag eru sjálvstøðugar kommunur. Við einum nýggjum kommunuuppbýti verða útoyggjarnar möguliga lagdar saman í storri kommunalar eindir. Hetta merkir m.a., at hesar útoyggjar ikki fáa sama möguleika at gera nýtslu av teimum tænastutilboðum, ið kommunan veitir til borgararnar í meginøkinum. Álagt er Kommununevndini at gera uppskot um möguligar serskipanir grundað á tey serstøku viðurskifti, ið har eru galldandi.

Í Føroyum eru 11 kommunur við 100 ella færri íbúgvum og 28 kommunur við 500 ella færri íbúgvum (pr.31/5-96). Við einum nýggjum kommunuuppbýti, verða flestu av hesum smærru bygdasamfelögum möguliga løgd saman í eina storri kommunala eind. Hetta kemur m.a. at ávirka teirra avgerðarrætt um egin/lokal viðurskifti. Álagt er Kommununevndini at gera uppskot um serskipanir fyri tey smærru bygdasamfelögini, soleiðis at tey í mest möguligan mun varðveita síni eyðkenni.

Tey tilmælir um broytingar í kommunuskipanini, ið Kommununevdin er biðin um at gera, skulu sambært kommissorium verða grundað á sjálvbodnar samanleggingar. Ein uppgáva hjá nevndini í hesum sambandi er tí at skapa slíkar karmar um nýggju kommunuskipanina, at tað upp á ymsar mátar verður ein fyrimunur fyri kommunurnar at leggja saman.

Í tíðarskeiðinum meðan nevndararbeiðið fer fram, roknar Kommununevndin við, at möguligar umsóknir til landsstýrið um samanleggingar ella ætlanir um aðrar broytingar í uppgávu- og ábyrgdarbýtinum, verða lagdar fyri nevndina til kunningar og viðmerkingar.

3. Trupulleikaútgrenning

3.1 Inngangur

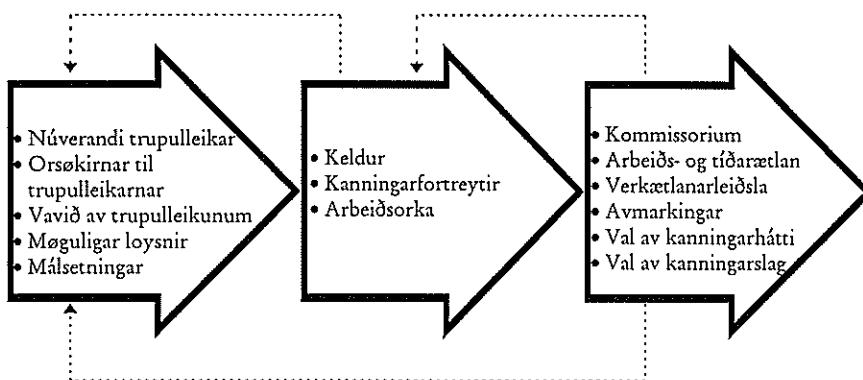
Endamálið við trupulleikaútgrenningini er at fáa yvirlit yvir:

- ◊ Trupulleikarnar við verandi kommunuskipan
- ◊ Orsókirnar til trupulleikarnar
- ◊ Vavið av trupulleikunum
- ◊ Møguligar loysnir

Ein útgrenning av trupulleikunum ger tað møguligt í kommissorium, arbeiðs- og tíðarætlan o.ø., at taka støðu til, hvar denturin í útgrenningum, loysnum o.ø. skal leggjast.

Mynd 3.1-1 Yvirlit yvir trupulleikaútgrenning

Viðmerking: Brotstrikkurnar vísa, at kommissorium, arbeiðs- og tíðarætlan o.a. avhongur m.a. av, hvørjir trupulleikarnir eru og eisini av keldum og kanningarförtreytum.

Mynd 3.1-1 vísir, at áðrenn farið verður undir at gera kommissorium, arbeiðs- og tíðarætlan o.a., eiga at verða gjördar metingar um (hypotesir), hvørjir veruligu trupulleikarnir eru í kommunuskipanini, og at vísa á móguleikar fyri loysnum. Hædd eigur eisini at vera tíkin fyri, hvat er av keldum um evnið og arbeiðsorku.

Vísandi til myndina kann viðmerkjast, at Kommununevndin longu hevur eitt kommissorium at arbeiða eftir. Hetta kommissorium byggir á

eitt upprit, ið varð gjort í sambandi við uppskotið um kommissorium, sum ein arbeiðsbólkur við fýra embætisfolkum úr landsfyrisingini lat landsstýrinum í februar 1995. Í hesum uppritnum eru gjørdar metingar um, hvørjir trupulleikarnir eru við verandi kommunuskipan út frá teimum royndum, ið gjørdar eru seinastu 24 árini.

Kommununevndin vil kortini í stuttum lýsa høvuðsinnihaldið í hesum uppriti, fyri harvið eisini at lýsa fortreytirnar fyri kommissorium, arbeiðs- og tíðarætlan o.ø. Síðani er útgreinað, hvussu nevndin ætlar at leggja arbeiði sít til rættis fyri at fylgja kommissorium hjá nevndini.

3.2 Almennir málsetningar við eini kommunalari skipan

Tað er umráðandi alsamt at hava í huga, at eitt ávíst kommunuuppbýti og ein ávíð kommunustødd, ikki er nakað endamál í sjálvum sær. Fyrisingarliga uppbýtið av landinum í kommunur er eitt amboð, saman við øðrum, at røkka ynskiligum málsetningum.

Kommunuuppbýti er eitt amboð, ið kann nýtast at skapa eina effektiva fyrising og rakstur av samfelagnum undir einum, og/ella í lokalu eindunum. Sjónarmiðið aftan fyri hetta er, at við t.d. störri kommunalum eindum, gevur hetta fyri tað fyrsta möguleikar fyri, at ein kommuna betri lýkur eginfíggingskravið og sostatt eisini málsetningin um, at avgerðarrættur og fíggjarlig ábyrgd skulu fylgjast. Fyri tað næsta kann raksturin og anleggsbyggingar skipast øðrvísi, t.e. við færri og betri anleggum, betri útnyttan av anleggunum, samstundis sum raksturin av kommunalu uppgávunum kann gerast bíligari fyri hvørja eind.

Almenna útgangsstøðið fyri kommunuuppbýtinum er, at kommunurnar við virksemi sínum skulu verða við til at veruleikagera yvirorðnað samfelagslig mál. Hesi almennu samfelagsligu mál eru:

1. Effektiv tilfeingisnýtsla
2. Rættvisari býti av inntökum
3. Tjóðbúskaparlig stýring
4. Rættartrygd
5. Økismenning
6. Umhvørvisvernd
7. Virkið demokrati

Vísandi til omanfyri nevndu mál, er tað av týdningi í sambandi við eitt nýtt kommuuppbýti, at t.d. tann tjóðbúskaparliga stýringin verður betur, har kommunali búskapurin á ein ella annan hátt verður samskipaður við landsbúskapin (3), at tryggja eina natúrliga menning í teimum kommunalu eindunum (5), somuleiðis sum íbúgvavararnir í öllum kommununum eiga at fáa möguleika at ávirka avgerðir um egin viðurskifti (7).

Ein kommuna skal loysa kommunalu uppgávurnar við atliti til hesar almennu málsetningar:

Tænastuframleiðsla

- ◊ Tillaga tænastuframleiðsluna til tørvin hjá íbúgvunum í kommununi
- ◊ Fremja eina samfélagsliga úrslitagóða framleiðslu av almennum tænastuveitingum
- ◊ Eginfíggung
- ◊ Gera nýtslu av stórrakstrarfyrimunum
- ◊ Taka hædd fyrir geografisk treytaðum kostnaði
- ◊ Taka hædd fyrir óheppnari ávirkan millum fyrisitingareindirnar
- ◊ Førleika at stýra egnum búskapi og tænastuframleiðslu
- ◊ Tryggja líka atgongd til almenn tænastutilboð
- ◊ Skapa fortreytir fyrir tjóðbúskaparligari stýring
- ◊ Skapa fortreytir fyrir rættartrygd

Útbygging

- ◊ Fysiska ráðlegging
- ◊ Fremja menning av vinnulívi og arbeiðsplássum
- ◊ Tryggja umhvørvisvernd
- ◊ Gera neyðugar heildarraðfestingar viðvíkjandi anleggsbygging

Demokrati

- ◊ Tryggja íbúgvaryluttøku
- ◊ Tryggja lokala tilknýtið (samleiki og status)
- ◊ Tryggja lokala ávirkan

Kommununevndin heldur, at hesir almennu málsetningar fevna um meginpartin av tí virksemi, ið ein kommuna eigur at reka.

Viðmerkjast skal, at talan er um sera ólíka málsetningar, har t.d. nakrir málsetningar kunnu verða meira umstrýddir at uppfylla enn aðrir. Málsetningarnir vísa eisini ysmu fyrilitini í muga avvigast ímóti hvør øðrum. Ongin av hesum málsetningunum kann reindyrkast uttan at koma í ansøgn við ein ella fleiri av hinum málsetningunum.

Høvuðsfortreytirnar fyri, at ein kommuná fær loyst kommunalu upp-gávurnar og kann náa omanfyri nevndu almennu málsetningum, eru hesar:

- ◆ Geografiskur samanhangur
- ◆ Búskaparlig burðardygð
- ◆ Vinnuligt virksemi
- ◆ Hóskandi íbúgvara- og búsetingarmynstur

Viðmerkjast skal, at við einum nýggjum kommunuuppbýti er ikki vist, at allar hesar høvuðsfortreytir verða loknar. Tí kann vera neyðugt, sam-bært kommissorium punkt A, at greina út, hvørjar skipanir kunnu nýtast í fíggjarliga samskiftinum millum land og kommunur.

Teir trupulleikar, ið víst verður á í trupulleikaútgreiningini, skulu m.a. síggjast við atliti til omanfyri nevndu almennu málsetningar.

Kommununevndin fer at viðgera útgreiningar av verandi kommunuskipan og uppskot um eitt nýtt kommunuppbýti, herundir uppgávu- og ábyrgdarbýti, við atliti til omanfyri nevndu almennu málsetningar og fortreytir. Ella sagt við øðrum orðum, hvussu lúka kommunurnar hesar almennu málsetningar og fortreytir undir verandi kommunuskipan, og í hvønn mun verður tað möguligt við einum nýggjum kommunuuppbýti.

3.3 Núverandi trupulleikar

3.3.1 Uppgávu- og ábyrgdarbýti

Uppgávu- og ábyrgdarbýti millum land og kommunur umfatar tveir grundleggjandi spurningar:

Tann eini spurningurin er hvør skal hava ábyrgdina av, at ein uppgáva verður loyst, t.e. hvør skal hava rætt og skyldu, at taka avgerð um at loysa eina uppgávu og at avgerða, hvussu uppgávan skal loysast.

Hin spurningurin er, hvussu fíggjarliga byrðan av uppgávunum skal býtast millum land og kommunur.

Uppgávu- og ábyrgdarbýtið millum land og kommur er í stóran mun ásett í lóggávuni (serlóggávuni), t.d. á skúlaøkinum, almannu- og heilsuøkinum og vega- og havnaøkinum. Meginreglan í lóggávuni er, at kommunurnar, undir neyvum eftirliti av landsfyrisingini, fáa ábyrgdina av at loysa ávíesar uppgávur, samstundis sum tær fáa eina ávísa upphædd úr landskassanum til tí ávísu uppgávuna (endurgjald/-studningur).

Skipanin við, at bæði land og kommunur hava ábyrgdina av at uppgávan verður loyst og hvussu hon verður loyst - landið fær medábyrgd við, at t.d. at góðkenna einstakar kommunalar verkætlanir - og við at bæði land og kommunur hava fíggjarligu ábyrgdina av kommunalu verkætlanunum, ger, at uppgávu- og ábyrgdarbýti verður ógreitt, og at tað ikki verður neyðugt samanheng millum avgerðarrætt og fíggjarliga ábyrgd, sí annars fylgiskjal B.

Skulu hesir trupulleikarnir loysast er neyðugt, at avgerðarrætturin og fíggjarliga ábyrgdin verður løgd á ein og sama myndugleika.

Hóast studnings-/endurgjaldsskipanir, so hevur fíggjarliga orkan hjá kommununum ikki verið nóg stór, og tí hevur eisini verið neyðugt, at tær hava fyrisitið nakrar uppgávur saman í communalum samstarvi ella hava útvegað tænastuna frá grannakommununum.

3.3.2 Kommunuuppbýtið

Um kommunurnar skulu hava stórrri avgerðarrætt og fleiri uppgávur og stórrri fíggjarliga ábyrgd av uppgávunum, er verandi kommunuuppbýtið ein trupulleiki, tí kommunurnar eru ov smáar og tí fíggjarliga ov veikar sjálvstøðugt at loysa tær uppgávur, ið teimum er álagt sambært lög ella at loysa tær uppgávur, ið tær vanliga eiga at loysa.

Fleiri av teimum kommunalu uppgávunum kunnu í dag ikki avmarkast til núverandi kommunur, tí hesar uppgávur hava eitt stórrri veitingaröki enn stöddin á flestu kommununum. Sum dömi kann nevnast, at tað ikki er tørvur og grundarlag fyri einum kommunulækna í einari kommunu við 200 íbúgvum. Veitingarökið hjá einum kommunulækna er tí stórrri og kann fevna um fleiri kommunur.

Eingin útgreinað kortlegging er gjørd viðvíkjandi kommunuuppbýtinum, men nevndin, ið gjørði uppskot um galldandi kommunulög, hevði ta fatan, at av tí at kommunurnar vóru fíggjarliga ov veikar, vóru tær ikki førar fyri at fyrisita verandi uppgávur samsvarandi lóggávuni.

Talva 3.3.2-1 Kommunuuppbýtið í mun til íbúgvatal

Íbúgvatal	Tal av kommunum	Kommunur í %	Fókatal í %
1 - 499	28	57	11
500 - 999	13	27	22
1.000 - 4.999	7	14	31
5.000 >	1	2	35
Tilsamans	49	100	100

Kelda: Hagtíðindi, uppgerð av fólkatali pr. 31/5-96

Viðmerkjast kann, at kommunulógin frá 1972, sum enn er galldandi, var ætlað til stórrri kommunur enn vanligt er í dag, og er hetta staðiliga nevnt í álitinum frá tásitandi nevnd.

Tað serliga við kommunulógin frá 1972, í mun til tað, ið var galldandi áðrenn, er, at lógin ásetur í § 13, at beinleiðis/dagliga fyrisitingin skal leggjast til fastar nevndir. Ein skipan, sum leggur fyrisitingina av kommununi til fastar nevndir hóskar ikki til smærri kommunur, m.a. tí at kommunustýrslimirnir eru fair í tali og kommunufyrisitingin er av-

markað. Tað vísir, eins og aðrar fyriskipanir í kommunulógini, at lógin, sum fyrr nevnt, varð ætlað til störru kommunur enn vanligt er í dag. Hetta framgongur eisini av, at lógin hevur ta fyritreyt, m.a. nevnt í § 25 og § 47, at kommununar skulu hava eina fakliga fyrisiting. Hetta krevur, at kommunurnar hava eina ávísa stödd, um grundarlag skal vera fyri einari tilíkari fyrisiting. Og eftir § 49 í kommunulógini er heimilað landsstýrinum, fyri kommunur við minni enn 1.000 íbúgvum, at gera undantak frá ymsum ásetingum í lögini, m.a. frá ásetingunum um, at kommunurnar skulu hava fíggjarnevnd og fastar nevndir. Tað skal viðmerkjast, at landsstýrið hevur givið undantak í hesum sambandi við kunngerð nr. 49 frá 22. juli 1972. Soleiðis eru tað í dag 41 av teimum 49 kommununum, ið hava undantak frá §§ 12-19 í kommunulógini frá 1972.

Kommununevndini er álagt eftir kommissorium at gera uppskot um kommunusamanleggingar, men hvussu stórar kommunurnar skulu verða, íbúgvatal og geografiskt öki, er ikki staðiliga ásett.

Ongar nærri reglur eru í lóggávuni um, hvussu fram skal farast, um kommunur verða lagdar saman, ella um heimildir at víkja frá ymsum lógarreglum, ið kann vera neyðugt í sambandi við eina samanlegging. Tað er tó landsstýrið, ið skal góðkenna umsóknir um kommunusamanleggingar.

3.3.3 Kommunuskeldin

Kommunuskeldin er ikki ein bygnaðartrupulleiki, men harafturímóti ein avleiðing av verandi kommunuskipan sum heild. Kommunuskeldin verður kortini viðgjörd sum ein trupulleiki, ið uppá styrti sikt ikki kann síggjast burtur frá í sambandi við eina nýggja kommunala skipan.

Kommunuskeldin hevur havt við sær, at ein sera stórur partur av skattainntökunum hjá kommununum, ið kundi farið til at veitt fleiri og betri tænastur til borgarar og virkir, í staðin í fleri ár framkvir fara til rentur og avdráttir.

Bæði tann samlaða skuldin, og at skuldin er so ymisk frá kommunu til kommunu, er ein trupulleiki. Tað er tí umráðandi at taka hædd fyri hesum í eini nýggjari kommunalari skipan.

Viðmerkjast skal, at kommunurnar hava fингið eina 5-ára avtalu við kreditorarnar, og skal endalig avtala um afturgjaldningina av kommunuskuldini gerast í seinasta lagi ár 2000. Roknast má við, at kredittorarnir vænta, at 5 ára freistin verður nýtt til m.a. at endurskoða kommunuskipanina við tí endamáli at styrkja kommunurnar búskaparliga. Um, og hvussu ein endurskoðan av kommunuskipanini eydnast, hevur tí eisini stóran týdning fyri, hvørjar avtalur kunnu fáast við kredittorarnar.

3.4 Orsøkin til trupulleikarnar

Høvuðsorsøkin til omanfyri nevndu trupulleikar er, at verandi kommunubygnaður, ið varð gjørdur til at loysa smærri uppgávur enn tær, ið vanligar eru í dag, ikki er tillagaður samfelagsmenningini og teimum nútíðarkrøvum, ið verða sett til almennar uppgávur.

3.5 Vavið av trupulleikunum

Landið loysir og fíggjar á nógum økjum ein part av teimum uppgávum, ið mest effektivt vóru loystar kommunalt, og er ein avleiðing av hesum eitt ógreitt uppgávu- og ábyrgdarbýti millum land og kommunur.

Størsti parturin av kommununum eru so smáar, at tær ikki sjálvar meyna fíggjarliga at loysa tær mest vanligu kommunalu uppgávurnar, men mugu í staðin keypa hesar frá aðrari kommuñu og/ella vera við í communalum samstarvi á ávísum økjum.

Umfatandi stuðulsskipanir, vantandi fíggjarstýring, vantandi kommunalt eftirlit o.a. hevur verið við til, at kommunurnar í sambandi við stórar anleggsútbyggingar og øktar tænastuveitingar hava lánifíggjað ein stóran part av hesum útreiðslum.

Skuldin hevur havt við sær, at allar kommunurnar mugu verða undir neyvari eftirliti enn higartil, og mugu góðtaka, í möguliga nøkur ár framvir, at landsstýrið sambært lög skal góðkenna ársfíggjarætlaniðar. Sostatt kann sigast, at í veruleikanum eru tær føroysku kommunurnar settar undir landsins fyrising, somuleiðis sum rættarstøðan millum

land og kommunur er vorðin munandi ógreiðari við broytingunum í kommunulóginu, ið gjörðar voru við kreppulóginu í 1993 og 1994.

3.6 Møguligar loysnir

Tað eru serliga 3 møguleikar, ið kunnu koma uppá tal í sambandi við eina nýggja kommunala skipan:

1. Samanlegging av kommunum

Grundhugsanin er, at kommunurnar skulu vera búskaparliga burðardyggar. Minsta støddin á kommunum eigur tí at vera, at tær skulu hava tilíka vídd og fólkatal, at tær fáa møguleika fyrir skilagóðari fyrisiting av mest vanligu kommunalu uppgávunum.

At eindirnar verða størri, gevur teimum soleiðis betri fíggjarligan og fyrisitingarligan móglileika til at loysa tær uppgávur, teimum er álagt. Harvið er eisini móglilt at gera uppgávu- og fíggjarliga ábyrgdarbýtið greiðari, samstundis sum uppgávurnar verða loystar so nær borgarunum sum gjörligt. Við størri eindum er eisini móglileiki fyrir, at enn fleiri uppgávur enn í dag kunnu leggjast út til kommunurnar.

Kommununevndin er greið yvir, at tað, ið kann elva til störstu politisku trupulleikarnar, er broytingin í kommunuuppbýtinum. Í hesum sambandi er frá politiskari síðu valt at taka hædd fyrir hesum í kommissorium við at gera serskipanir fyrir útoyyggjar og tey smærru bygdasamfelögini. Ein móglileiki í sambandi við t.d. at varðveita eyðkenni hjá smærri bygdasamfelögum er, við beinleiðis vali, at velja lokalar nevndir við ráðgevandi/vegleiðandi uppgávum mótvægis bý-/bygdaráðunum.

2. Kommunal samstørv

Núverandi kommunuuppbýti verður varðveitt, men tær kommunur, ið ikki megna at loysa tær uppgávur, teimum er álagt, kunnu loysa hesar í kommunalum samstørvum. Leiðslan í tí kommunala samstarvinum verður vald av bygdarráðunum, og samstarvið verður fíggjað av kommununum í felag.

Vansin við hesi loysn verður eitt uppaftur ógreiðari uppgávu- og ábyrgdarbýti, somuleiðis sum borgarar ikki sjálvir koma at velja tey ráð, ið taka flestu og týdningarmestu avgerðirnar. Tað er eisini trupult at fremja politiska raðfesting og föra figgjarliga stýring í og ímillum kommunal samstörv.

3. Landið átekur sær kommunalar uppgávur

Núverandi kommunuuppbýtið verður varðveitt, men flestu kommunalu uppgávur verða lagdar undir landið, soleiðis at kommununum bert verður álagt uppgávur, ið tær kunnu fyrисita sjálvstøðugt. Uppgávubýtið millum land og kommunu verður á henda hátt avgjört eftir minsta felagsnevnera. T.v.s. at eingin kommunu fær aðrar uppgávur enn tær, ið tann minsta eindin í skipanini er fór fyri at fyrисita. Í hesum fóri høvdu uppgávurnar hjá kommununum helst bert verið smáuppgávur í bygdini.

Við hesi loysn fæst eitt greiðari uppgávu- og ábyrgdarbýti millum land og kommunur, men tær vanligu kommunalu uppgávurnar verða ikki loystar effektivt, av tí at tær verða fluttar longri burtur frá borgarunum.

Tað skal her leggjast dentur á, at sambært kommissorium hjá Kommununevndini skal nevndin koma við tilmæli um eitt nýtt kommunuuppbýti o.a., og tað er tí loysn 1, ið Kommununevndin fer at koma við tilmæli um, sí eisini stk. 2.1.

3.7 Innihaldið í álitinum

Grundað á kommissorium og trupulleikaútgreiningina, hevur Kommununevndin valt at skipa arbeiðið í 3 høvuðstættir.

Táttur 1: Útgreining av verandi kommunuskipan

Í tátti 1 fer nevndin í høvuðsheitum at bólka og seta tal og stødd á ymsu trupulleikarnar, ið vístir eru á frammanfyri. Talan er um at gera útgreiningar og greiða frá um verandi kommunuskipan, t.e. innsavna og viðgera dáta, og lýsa og viðgera hugtøk. Í hesum sambandi verður roynt

at greiða frá ymsum samanhangum við hjálp av myndlum og teorium á økinum.

Høvuðsinnihaldið í tætti 1: Útgreining av verandi kommunuskipan

Uppgávur	Innihald	Viðmerkingar
Uppgávu- ábyrgdarbýtið <ul style="list-style-type: none"> Lógargrundarlagið undir virkseminum hjá kommununum 	<ul style="list-style-type: none"> Søguligt yvirlit Stýrisskipanarlig viðurskifti Lógarásett krøv til fyrisingina, herunder tal av fólk og kvalifikacióinir o.a. Lógarásett krøv um anlegg, veitingar, tænastur o.a. Krøv um fíggjarstýring Býtið av avgerðar-/útinnandi myndugleika og fíggung Stuðulsskipanir Krøv um eginfíggung Ásetingar um tjóðbúskaparliga stýring Kommunal samstørv 	Broytingar í lóggávuni seinastu árini. Um rammu- kontra detailstýring
Lýsing av kommunum <ul style="list-style-type: none"> Lýsingar av einstöku kommunum 	<ul style="list-style-type: none"> Søguligt yvirlit Kommunala fyrisingin Tænastuframleiðsla Útbygging av kommununi Demokrati Íbúgvavarviðurskifti Vinnulig viðurskifti Búskaparlig viðurskifti Geografisk viðurskifti Kommunalt samstarv o.a. Pengaflytingar millum land og kommunu 	Við atli til stk. 3.2, um almennar málsetningar Um broytingar í uppávunum og hvat slag av uppgávum (lógarfestar/-ikki lógarfestar uppg.)
Áhugabólkar hjá kommununum <ul style="list-style-type: none"> Fatanin hjá landsfyrisingini o.o. av kommununum 	<ul style="list-style-type: none"> Søguligt yvirlit Hvørjar uppgávur stovnar o.o. loysa fyrir kommunurnar Lógarásettar uppgávur o.a. Broytingar í uppávunum seinastu árini á ymsu økjunum Ymsar fyrisingarligar royndir av smærri og størri kommununum 	Brúkaraávirkjan Marknaðarloysnir Samanbering millum kommunur Meira um áhugabólkar í fylgiskjali C

Táttur 1 skal tryggja, at punktini 1-4 í parti A í kommissorium verða viðgjord.

- Kommununevnindin

Eftir at ávegis frágreiðingin av tátti 1 er skrivað, fer nevndin at seta ein hoyringarbólk til at gera viðmerkingar til útgreiningina av verandi kommunuskipan. Endamálið er at tryggja, at allir partar í arbeiðinum í høvuðsheitum eru samdir um, hvussu verandi skipan virkar, áðrenn farið verður víðari til tátt 2.

Táttur 2: Kommunal nýskipan

Í tátti 2 fer nevndin í høvuðsheitum at viðgera möguleikarnar fyrir at loysa teir trupulleikar, sum víst verður á í útgreiningini av verandi kommunuskipan í tátti 1. Talan er um eina viðgerð, hvørs úrslit skal verða eitt ítökiligt uppskot um broytingar í verandi kommunuuppbýti o.ø.

Høvuðsinnihaldið í tátti 2: Kommunal nýskipan

Uppgávur	Innihald	Viðmerkingar
Kommunuskipanir • Teori um kommunuskipanir o.a.	<ul style="list-style-type: none"> Möguligar kommunuskipanir, fyrimunir og vansk Egnáðar kommunalar uppgávur Fíggjarligt samskifti millum land og kommunur 	Tryggjar at punkt 5 og 6 í kommissorium part A verða viðgjörd
Samanleggingar í øðrum londum • Lýsingar av skipanunum, royndir o.a.	<ul style="list-style-type: none"> Søguligt yvirlit Stýrisskipanarlig viðurskifti Kommunuuppbýtið Uppgávu- og ábyrgdarbýtið Skattskipan og fíggjarliga samskiftið millum land og kommunur Kommunal samstórv Fíggjarstýring, t.e. reglur um lántoku, roknkaparhald o.a. Luttøka í privata vinnulívinum Fríkommunur og lokalráð Statslig stýring Serskipanir fyrí smáu bygda-samfelöginí Serskipanir fyrí útoygjar Heildarveitingar-/útjavningarskipanir Onnur aktuel viðurskifti 	<u>Kunningarferð</u> Fundir við landsmynduleikar, kommunalar felagskapir og kommunur, herundir smáoyggjar í einari kommunu
Uppgávu- og ábyrgdarbýti • Uppskot um eitt nýtt uppgávu- og ábyrgdarbýti • Onnur formlig viðurskifti o.a.	<ul style="list-style-type: none"> Tænastuframleiðsla Útbygging Demokrati Heildarveitingarskipan Útjavningarskipan Serskipan fyrí smábygdirnar Serskipan fyrí útoygjarnar Stýrisskipan, valskipan o.a. Kommunalt samstarv Fíggjarstýring Avmarkingar mótvægis privata vinnulívinum Broytingar í serlöggauni Kommunuskuldin 	Við atliti til stk. 3.2, um almennar málsetningar Fyrst verður gjört eitt yvirlit yvir, hvørjar uppgávur kunnu leggjast til kommunurnar at loysa Áðrenn endalig stóða verður tíkin til uppgávubýtið, eigur stóða at verða tíkin til, hvørjar kommunustöddir eru praktiskt gjörligar
Kommunuuppbýti • Uppskot um eitt nýtt kommunuuppbýti	<ul style="list-style-type: none"> Alternativar kommunustöddir, herundir: - Íbúgvavarviðurskifti - Vinnlig viðurskifti - Búskaparlig viðurskifti - Geografisk viðurskifti - Avbþóðingar í framtíðini 	Skulu kommunurnar loysa allar vanligar kommunalar uppgávur og lúka nútíðarkrøv til fyrisingina eru bert smærri samanleggingar ikki nóg mikid.

Táttur 2 skal tryggja, at tilmælini um part B í kommissorium verða gjörd. Út frá tilmælunum í part B fer nevndin eisini at gera tilmæli um neyðugar broytingar av teimum formligu viðurskiftunum, nevnd í parti C í kommissorium.

Kommununevndin fer í sambandi við tilmæli síni eisini at gera eina ætlan um, hvussu og nær tiltökini kunnu setast í verk, og um búskaparlígar- og fyrisingarligar avleiðingar av tilmælunum.

Táttur 3: Verksetan

Í hesum táttinum er áliðið liðugt og verður lagt fram til almenna viðgerð og kjak.

Viðmerkjast skal at verksetanarætlanin í tátti 2 lýsir, hvussu tann nýggja skipanin kann setast í verk. Tá talan er um sera umfatandi bygnaðarbroytingar, kann roknast við, at nakrir mánaðir fara til politiska viðgerð og kjak bæði á lögtingi, í landsstýrinum og úti í øllum kommununum, áðrenn stig verða tikan til tað lógarfyrireikandi arbeidið.

Høvuðsinnihaldið í tátti 3: Verksetan

Uppgávur	Innhald	Viðmerkingar
Verksetan	<ul style="list-style-type: none"> • Politisk viðger ðog kjak um endaliga áliðið 	<ul style="list-style-type: none"> • Landsstýrið • Lögtingið • Kommunurnar
Lógarfyrireikandi arbeidi	<ul style="list-style-type: none"> • Broytingar í verandi lóggávu • Fyrisingarligar reglur á ymsum økjum o.a. 	Sjálv lóggávuarbeidið liggr utan fyrir kommissorium hjá Kommununevndini

3.8 Kanningarháttur

Kommununevndin ætlað, alt eftir hvørji evni nevndin viðger, hvørjir áhugabólkaran talan er um, og hvat mett verður er mest hóskandi við atliti til tíð, arbeiðsorku o.s.fr., at gera nýtslu av hesum kanningarháttunum:

- ◊ Niðurskrivað tilfar
- ◊ Spurnarbløð
- ◊ Samrøður

Í 1. tátti fer nevndin bæði at gera nýtslu av niðurskrivaðum tilfari um kommunur, ið longu er gjört, t.e. lógor, álit, ritgerðir, hagtöl o.a., og at gera nýtslu av spurnarbløðum og samrøðum.

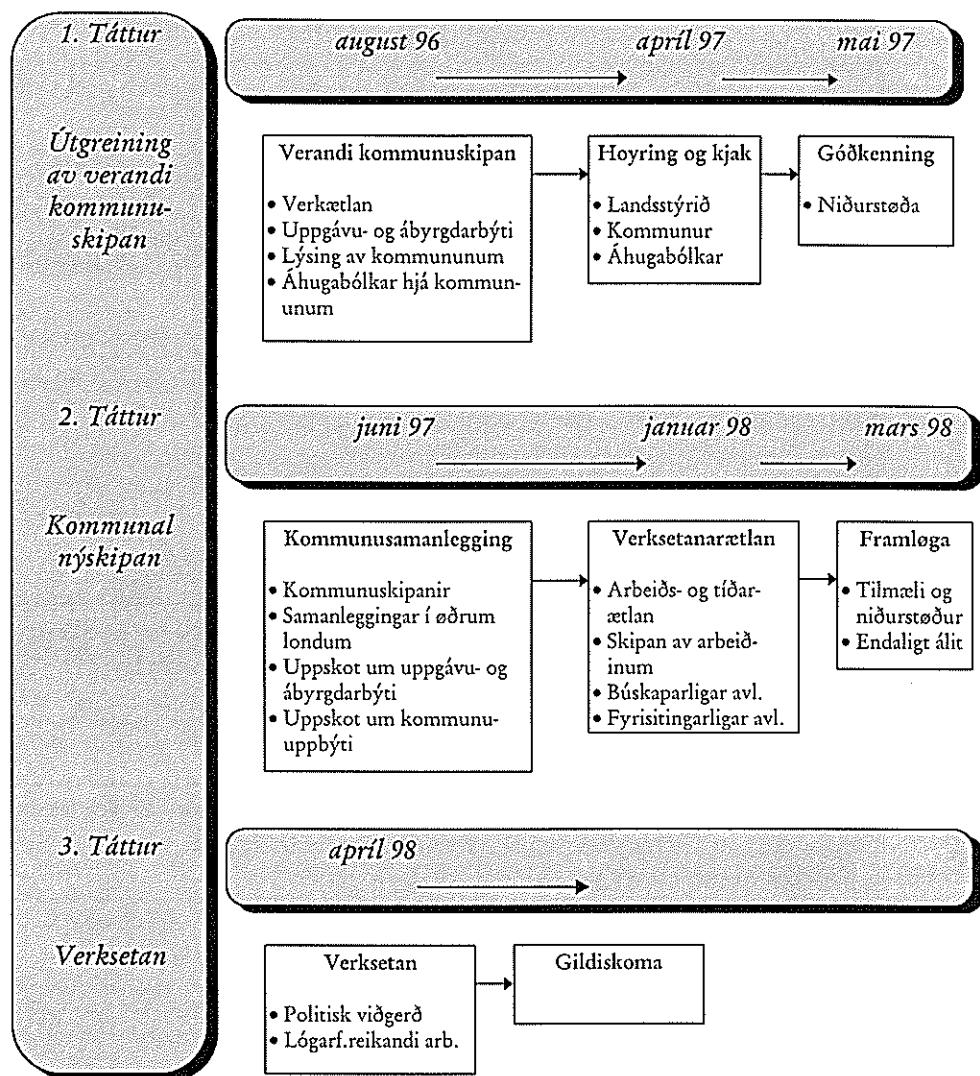
Nevndin ætlað í sambandi við lýsingarnar av kommununum o.ø. at senda út spurnarbløð til kommunurnar og allar áhugabólkarnar. Samrøðurnar skulu tryggja, at nevndin fær tær upplýsingar, ið annars ikki fáast við spurnarbløðunum. Endamálið við samrøðum (og vitjanum) er eisini at fáa í lag eitt gott og opið samstarv við allar partar í verkætlani.

Í tátti 2 fer nevndin at útvega sær teoretiskt tilfar um kommunuskipanir, somuleiðis sum nevndin við einari kunningarferð fer at fáa sær kunnleika um tær royndir, grannalondini hava í sambandi við broytingar í kommunuskipanini. Samskifti av ymiskum slag við kommunurnar og hinrar áhugabólkarnar verður eisini í tátti 2.

Nevndin fer í sambandi við innheintan av upplýsingum at royna at tryggja sær, at upplýsingarnar eru álítandi/eftirfarandi og t.d. ikki ávirkaðar av subjektivum meiningum.

4. Arbeiðs- og tíðarætlan

4.1 Høvuðsyvirlit yvir arbeiðs- og tíðarætlan

4.2 Útgreinað yvirlit

4.2.1 Táttur 1: Útgreining av verandi kommunuskipan

Ár	1996 →					1997 →					
	Mánaður	aug	sept	okt	nov	des	jan	feb	mar	apr	mai
Uppgåvur/tiltök		↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓
Verkætlan											
• Trupulleikautgreining		■									
• Arbeids- og tíðarætlan		■									
• Leiðsla og arbeidsbólkar		■									
• Starvsskipan o.a.		■									
• Rættlestur og prenting			■								
• Kunnandi fundur v. áhugabólkar				■	■						
Uppgåvu- og ábyrgdarbýti											
• Yvirlit, kommunala lóggávan		■	■	■	■	■	■	■	■	■	
• Útgreina lögarkrøv			■	■	■	■	■	■	■	■	
• Útgreina uppgåvu- og ábyrgdarbýti				■	■	■	■	■	■	■	
Lýsing av kommununum											
• Gera spurnarbleð		■									
• Innheinta upplýsingar				■	■	■	■	■	■	■	
• Vitja kommunur				■	■	■	■	■	■	■	
Áhugabólkar hjá kommununum											
• Gera spurnarbleð		■									
• Innheinta upplýsingar			■	■	■	■	■	■	■	■	
• Vitja stovnar					■	■	■	■	■	■	
Settan av hoyringarbólki											
• Settan av einum hoyringarbólki							■	■	■	■	
Framlöga av 1. tátti og kjak											
• Rættlestur								■			
• Uppgåvu- og ábyrgdarbýti								■	■	■	
• Lýsing av kommununum								■	■	■	
• Áhugabólkar hjá kommununum								■	■	■	
Fyrireika 2. tátt											
• Fyrireika fyrstu uppgávurnar								■	■	■	
Góðkennning av 1. tátti											■
• Niðurstøða, hoyringarbólkurin											■
• Uppgåvu- og ábyrgdarbýti											■
• Lýsing av kommununum											■
• Áhugabólkar hjá kommununum											■
• Mögulig prentað útgáva											■

4.2.2 Táttur 2: Kommunal nýskipan

Ár	1997								1998		
	Mánaður	juni	juli	aug	sept	okt	nov	des	jan	feb	mars
Uppgávur/tiltök		↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓
Kommunuskipanir											
• Teori um kommunuskipanir o.a.											
Samanleggingar í øðrum londum											
• Danmark, Ísland, Noreg, Grónland og Áland		■									
• Fyrireika fundarskrá		■									
• Vitjan í grannalondunum			■								
• Fundarfagræiðingar			■								
Uppskot um samanleggingar o.a.											
• Hóskandi uppgávu- og ábyrgdarbýti					■	■	■	■	■		
• Hóskandi tal og stödd á kommunum við stöði í punkt 1						■	■	■			
• Serskipanir viðv. útøygjjunum					■	■	■	■			
• Bygdasamfelögini varðveita síni eyðkenni.					■	■	■	■			
• Heildarveitingar-/útjavningarskipan						■	■	■			
• Kommunulögini endurskoðast						■	■	■			
• Broytingar í serlöggrávuni						■	■	■			
• Reglur um fíggjarstýring						■	■	■			
• Avmarkingar mótvægis privata vinnulívnum						■	■	■			
• Kommunalt samstarv, ásetingar						■	■	■			
Verksetanarætlan											
• Arbeids- og tíðarætlan									■	■	
• Skipan av arbeidnum									■	■	
• Búskaparligar og fyrisitingarligar avleiðingar									■	■	
Framlöga av endaliga álitinum											
• Rættlestur og prenting										■	
• Verkætlæn, eftirmeting										■	
• Uppgávu- og ábyrgdarbýti										■	
• Lýsing av kommununum										■	
• Ahugabólkar hjá kommununum										■	
• Kommunuskipanir.										■	
• Samanleggingar í øðrum londum										■	
• Uppskot um uppgávu- og ábyrgdarbýti										■	
• Uppskot um kommunuuppbýti										■	
• Niðurstöður og tilmæli										■	
• Verksetanarætlan										■	

4.3 Avmarkingar fyrir verkætlanina

Fíggjarligar avmarkingar

Kommununevndin hefur til sjálvt nevndararbeiðið fingið játtar 750 tús. kr. í 1996 til lön, samsýningar, skrivstovuútgard o.a. Fyri 1997 verður játtanartørvurin umleið tann sami sum í 1996. Verkætlanin er, eftir hvat nevndin metir, ikki tarnað av fíggjarligum avmarkingum.

Tíðarfreistir

Kommununevndin fer, í tann mun tað er gjörligt, at halda arbeiðs- og tíðarætlanina, sum er gjörd, sí kapittul 4. Viðmerkjast skal, at nevndin í kommissorium ikki hefur fingið ásett nakra tíðarfrest, men í uppskotinum til kommissorium um nýggja kommunala skipan, sum var liðugt í februar 1995, varð ætlað, at arbeiðið skuldi fevna yvir 2 ár. Kommununevndin fer at halda seg til arbeiðs- og tíðarætlanina í stk. 4.1, sjálvt um nevndin er greið yvir, at ávis viðurskifti, sum nevndin ikki hefur ávirkan á, kunnu tarna arbeiðinum. Hædd er ikki tики fyri slík óvæntað viðurskifti.

Kommunur, stovnar o.a.

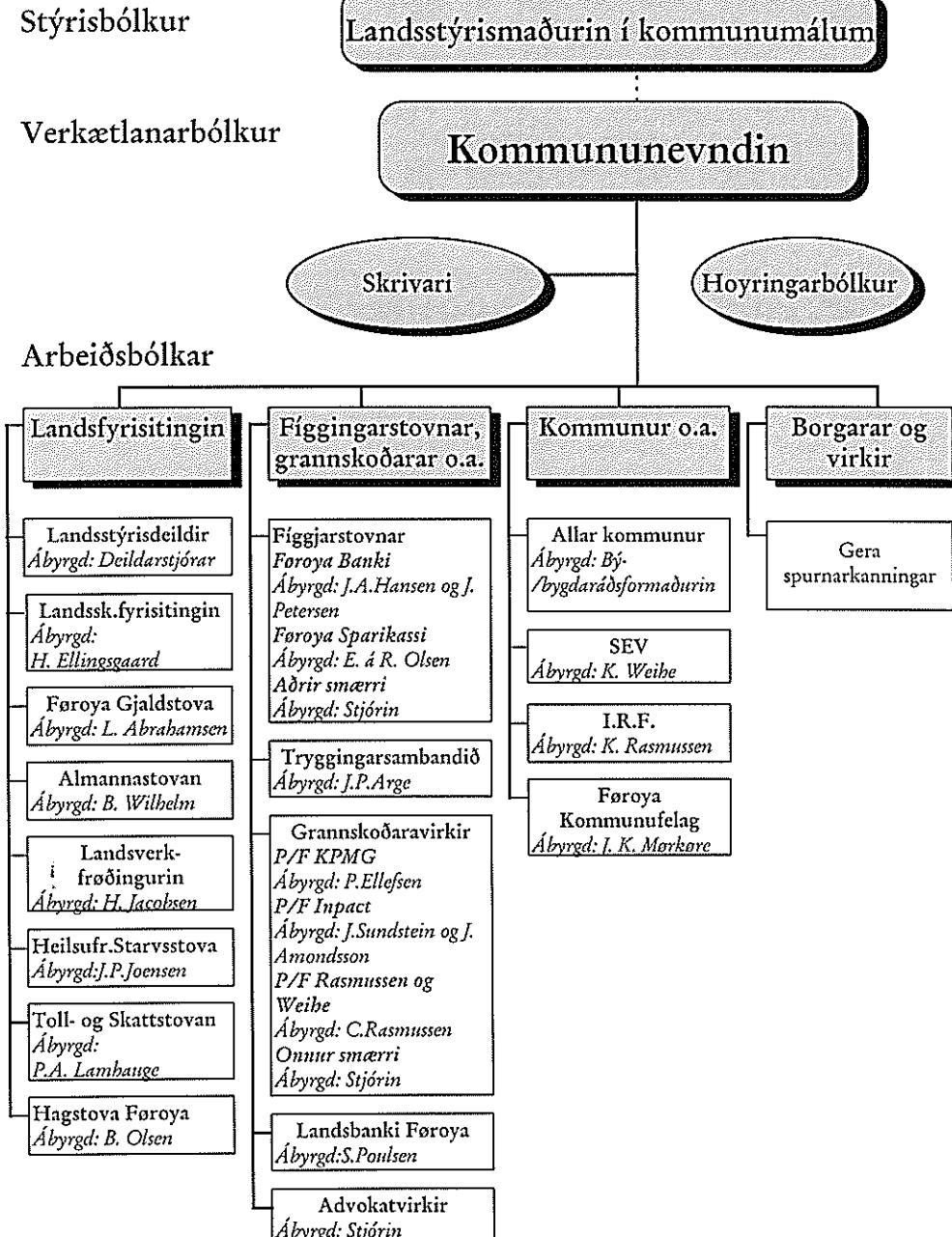
Kommununevndin hefur ikki fingið nakrar avmarkingar um at ávíssir áhugabólkars skulu "friðast". Nevndin gongur tí út frá, at hon fær tær upplýsingar, ið henni tørvar í sambandi við verkætlanina. Nevndin er hin vegin greið yvir, at hon ikki kann áleggja ávísum áhugabólkum at luttaka við at útvega upplýsingar um kommunal viðurskifti, men roknar kortini við og vónar, at hetta ikki verður nakar trupulleiki.

Politiskir karmar

Landsstýrið avgjørði at leggja uppskotið um kommissorium fyrir lögtingið til stöðutakan, og lögtingið samtykti landsstýrisins uppskot við ávísum broytingum. Eisini hava nakrir áhugabólkars kunna gjört sínar viðmerkingar til kommissorium í sambandi við viðgerðina í rættarnevndini. Kommununevndin metir seg tí ikki hava nakrar politiskar avmarkingar í verkætlanini, utan tær, ið eru nevndar í kommissorium.

Viðmerkjast skal, at kommissorium hevur ikki verið til politiska viðgerð ella góðkenning í kommununum. Hin vegin sita 3 umboð í Kommununevndini, ið skulu umboða áhugamálini hjá kommununum.

5. Leiðsla og arbeiðsbólkar

5.1 Stýrisbólkurin

Í stýrisbólkum fyrir verkætlanina sita landsstýrismaðurin í kommunumálum og embætisfólk hansara.

Tá tað er landsstýrið, ið hevur sett Kommununevndina at gera álit um eina nýggja kommunala skipan, og arbeiðið fer at fevna yvir umleið 2 ár, er tað av týdningi, at hesin bólkur í høvuðsheitum fær høvi at fylgja við gongdini í arbeiðinum.

Stýrisbólkurin hevur ikki ábyrgdina av fakliga innihaldinum í arbeiðinum og teimum tilmælum, ið Kommununevndin kemur við.

5.2 Verkætlanarbólkurin

Verkætlanarbólkurin er Kommununevndin, og hevur hesin bólkur dagligu leiðsluna av verkætlanini. Formaðurin í Kommununevndini er leiðari í verkætlanarbólkum.

Høvuðsuppgávurnar hjá verkætlanarbólkum eru at:

- ◊ Skipa arbeiðið í verkætlanini
- ◊ Viðgera upplýsingarnar frá arbeiðsbólkunum
- ◊ Tillaga verkætlan, tíðarætlan og resursur eftir tørvi
- ◊ Tryggja dokumentatión og frágreiðing
- ◊ So hvørt at kunna stýrisbólkum um gongdina í arbeiðinum

Viðmerkjast skal, at arbeiðsuppgávurnar hjá verkætlanarbólkum eru óheftar av arbeiðsuppgávunum hjá stýrisbólkum.

5.3 Skrivarin

Skrivarin hevur eina hjálpiuppgávu yvir fyri Kommununevndini.

Skrivarin kemur í dagliga arbeiði sínum at samskifta nögv við arbeiðsbólkarnar í verkætlanini og verður til dagligt bindiliðið millum Kommununevndina og arbeiðsbólkarnar. Skrivarin skal sambært starvs-

lýsingina m.a. vera við til at fyriskipa og samskipa uppgávur, og gerá lýsingar av ymsum slag.

5.4 Arbeiðsbólkar

Í ymsu arbeiðsbólkunum sita persónar á stovnum, í kommununum o.a., íð hava royndir innan fyri kommunal viðurskifti. Arbeiðsbólkarnir skulu útvega Kommununevndini upplýsingar um virksemið á sínum øki.

Kommununevndin ætlað í hesum sambandi at skipa arbeiðið á tann hátt, at ein persónur (bý/bygdaráðsformaðurin, leiðarin o.o.) fær ábyrgdina av at seta arbeiðsbólkin í sínari kommunu ella stovni o.a. Fyri at lætta um innheintingararbeiðið av upplýsingum fer nevndin at senda arbeiðsbólkunum spurnarbløð, og hava samrøður við hesar bólkar.

5.5 Hoyringarbólkurin

Í hoyringarbólkunum skulu sita umboð fyri teir mest týðandi áhuga-bólkarnar í verkætlani. Hoyringarbólkurin verður settur, tá Kommununevndin er liðug við 1. tátt, har týðandi spurningar í sambandi við útgreiningararbeiðið skulu til viðgerðar, kjak og ummælis.

6. Uppgávu-, heimildar- og ábyrgdarbýtið

6.1 Nevndin

Uppgávur

- ◊ Viðgera uppskot o.a., sum so hvört verða lögð fyrir nevndina til støðutakan
- ◊ Í ávísum fórum fær hvør einstakur nevndarlimur ábyrgdina av, saman við skrivarán, at tryggja, at innihaldið í einum ávísum evni, sum nevndin lýsir ella viðger, er á einum nóg høgum góðskustöði
- ◊ Viðgera uppskot til árligu játtanarupphæddina á fíggjarlögini til nevndararbeiði

Heimildir

- ◊ At útvega sær skrívligt tilfar frá landsfyrisingini og kommununum
- ◊ At seta arbeiðsbólkar at arbeiða við ávísum viðurskiftum
- ◊ At nýta serfrøðingahjálp
- ◊ At gera broytingar í verkætlani
- ◊ At gera prinsipiellar broytingar annars

Ábyrgd

- ◊ Eftirlit við at kommissorium verður fylgt

6.2 Formaðurin

Uppgávur

- ◊ Fyriskipa og verkseta arbeiðsuppgávur
- ◊ Gera ítökilig uppskot at leggja fyrir nevndina, eftir nærrri ásetingum frá nevndini
- ◊ Saman við skrivarán fyrireika nevndarfundir
- ◊ Skipa fyrir og leiða nevndarfundir
- ◊ Verkseta avgerðir, sum nevndin hefur samtykt
- ◊ Útvega tilfar, sum nevndin ynskir
- ◊ Kunna landsstýrið og almenningin um arbeiðsgongdina o.a., í serligum fórum eftir avtalu við nevndina

Heimildir

- ◊ At taka avgerðir, ið eru neyðugar fyrir at fylgja upp teir setningar, sum eru nevndir í kommissorium
- ◊ Ávísingerheimild til játtanina á fíggjarlóginni

Ábyrgd

- ◊ At ymsu tættirnir í verkætlanini verða viðgjördir og gjøgnumfördir

6.3 Skrivarín

Uppgávur

- ◊ Skrivarín skal taka sær av skrivarauppgávunum og luttaka á öllum fundum
- ◊ Saman við nevndarformanninum fyrireika nevndarfundir og senda tilfar út til limirnar í nevndini
- ◊ Avgreiða mál, sum nevndin hefur tikið avgerð um
- ◊ Í sambandi við fyrireikning av nevndarfundunum skal skrivarín innsavna, viðgera og leggja fram tilfar
- ◊ Gera ella verða við til at gera, lögfrøðiligar og búskaparligar lýsingar á tí kommunala økinum
- ◊ Saman við formanninum, eftir nærrí ásetingum frá nevndini, gera ítökilig uppskot at leggja fyrir nevndina
- ◊ Skal vera við til m.a. at fyriskipa, samskipa og loysa nýggjar uppgávur

7. Starvsskipan fyrí Kommununevndina

Skipan av nevndini

Formaðurin í Kommununevndini er valdur av Føroya Landsstýri. Nevndin velur sjálv næstformann.

Formaðurin í Føroya Kommunufelag fær rætt at møta á fundum hjá Kommununevndini, tó uttan atkvøðurætt. Tær reglur, ið her eru nevndar, verða eisini at galda fyrí formannin í Føroya Kommunufelag.

Landsstýrið og allir áhugabólkar fáa eitt eintak av verkætlanini.

Innkalling til fundir

Nevndin heldur regluligar fundir eina ferð um mánaðin og annars eftir tørvi.

Formaðurin innkallar til fund við í minsta lagi 1 viku freist. Saman við innkallingini skal sendast nevndini ein fundarskrá fyrí fundin, og í tann mun tað er neyðugt, annað fyrièreikandi tilfar.

Formaðurin hevur annars skyldu til at innkalla til fund, um so er at hetta er neyðugt, ella um ein nevndarlimur biður um tað.

Nevndarfundir

Formaðurin leiðir fundirnar.

Nevndin er viðtökufør, tá meira enn helvtin av limunum eru til staðar. Avgerðir eiga kortini ikki at takast, uttan at allir nevndarlimir hava havt atgongd at luttaka í málsviðgerðini.

Øll mál skulu avgerast við meiriluta.

Fundarfrágreiðingar

Formaðurin hevur ábyrgdina av, at skrivarin ger fundarfrágreiðing, sum m.a. skal innihalda tær avgerðir, ið tiknar eru á fundinum. Fundarfrágreiðingin skal góðkennast av nevndini.

Eftirlit

Nevndin hevur eftirlit við, at kommissorium verður fylgt.

Tagnarskylda

Allir limirnir í nevndini og skrivarin hjá nevndini hava tagnarskyldu viðvíkjandi tí, teir fáa kunnleika til í sambandi við starvið sum nevndarlimur. Tagnarskyldan umfatar ítökilig og almenn mál, sum verða viðgjörd á fundunum.

Sum meginregla er tað bert formaðurin, ið kunnar um mál, ið verða viðgjörd í nevndini. Er talan um störri mál, verður hetta gjørt eftir avtalu við nevndina.

Í heilt serligum fórum kunnu einstakir limir kunna um gongdina í arbeiðinum hjá nevndini, men eftir nærrri avtalu við formannin ella nevndina hvørja ferð.

Keldulisti

1. Andersen, Ernst, *Administrativt tilsyn med kommunerne*, Kbh. 1940.
2. Andersen, Heinesen (red), *Videnskabsteori og metodelære for erhvervsøkonomier*, Samfunds litteratur 1988
3. Arbeiðsbólkur, *Uppskot til kommissorium um nýggja kommunala skipan*, februar 1995
4. A/S Jens Bisballe Planlægning, *Projekt vedrørende landsadministrationens økonomistyring, formlige arbejdsgange og informatik*, Færøernes Landsstyre 17. januar 1994
5. Christensen, Bent, *Retsforholdet mellem stat og kommune*, Juristen 1990.
6. Finansministeriet, Administrations- og personaledepartementet, *Projektledelse - et værkøj til omstilling*, 1988
7. Hagen Jensen, Claus, *Kommunal ret*, Juristen, Kbh. 1994.
8. Harder, Erik, *Dansk kommunestyre i grundtræk*, Kbh. 1973.
9. Høgenni, Hilmar, *En færøsk kommunalreform?*, Kbh. november 1992.
10. *Håndbog for danske kommuner I-III*, Kbh. 1954.
11. Kommunernes Landsforening, *Analyse af de færøske kommuners økonomi ved en gældsomlægning*, Kbh. maj 1994.
12. Nevnd, *Álit um kannan av kommunalu lóggávuni*, Tórshavn 1971.
13. Kommunubólkurin, *Fyribilsálit frá kommunubólkinum*, Tórshavn juni 1992.
14. NOU, Norges offentlige utredninger 1992:15, *Kommune- og fylkesinndelingen i et Norge i forandring*.

Fylgiskjøl

- A: Søguligt yvirlit
- B: Alment um kommunalar uppgávur
- C: Áhugabólkar í verkætlani

Fylgiskjal A

Søguligt yvirlit

Kommunubygnaðurin í Føroyum

Við kommunulögini frá 1872 varð communal skipan sett á stovn í Føroyum. Ein tann mest umrøddi spurningurin í sambandi við innføringina av kommunalu skipanini var, hvør tann kommunala eindin skuldi verða. Valið stóð millum at brúka prestagjaldið, sum ta størru eindina, ella sóknina, sum ta minnu. Endin var, at lögtingið mælti til, at kommunala eindin gjørdist prestagjaldið, men samstundis at brúka sóknina sum búskaparlige serskilda eind í prestagjaldskommununi.

Sum í øðrum londum voru uppgávurnar í fyrstandi fáar, men við tí samfelagsligu menningini gjørdust uppgávurnar fleiri og størri. Samstundis ynsktu alt fleiri sóknir at gerast sjálvstøðugar kommunur. Tá ið nýggja kommunulógin kom í 1972, voru tær 8 kommunurnar við sínum 40 sóknum í 1872 vorðnar til 51 kommunur. Hvør sóknin var vorðin sjálvstøðug kommuna, umframta at fleiri av upprunasóknunum voru sundurskildar. Við kommunulögini frá 1972 varð tann sundurbýting, sum verið hevði, steðgað við tað, at lógin ikki heimilar, at kommunur verða býttar sundur.

Hóast grundleggjandi samfelagsbroytingar síðani kommunala skipanin varð sett í verk, hevur kommunuskipanin í Føroyum ikki verið ígjøgnum nakrar umfatandi broytingar, sum vit kenna tað frá flestu grannalondum okkara. Tað, ið hevur sermerkt gongdina í Føroyum, hevur verið, at samstundis sum communal uppgávurnar øktust, fór fram stór sundurbýting av kommununum. Gongdin í Føroyum hevur sostatt víkt frá gongdini í grannalondum okkara, við tað, at vit hava býtt sundur, meðan onnur hava lagt saman.

Í 1966 var tó fyrsta stigið tikið til at broyta kommunuskipanina, tá nevnd varð sett at kanna communal lóggávuna í Føroyum. Galdandi kommunulóg frá 1972 er eitt úrslit av hesum arbeidi. Nevndin, sum gjørdi áliði, legði stóran dent á, at sjálv lógin bert var eitt stig á leiðini, og at tað var neyðugt at halda fram við arbeidinum. Lógin skuldi verða grundarlagið undir tí framhaldandi arbeidinum, ið skuldi fevna um eina

möguliga samanlegging í størri kommunur og eitt greiðari uppgávu- og ábyrgdarbýti millum land og kommunur. Men arbeidið steðgaði, tå lógin varð samtykt. Úrslitið var, at vit fingu eina kommunulög, ið var smíðað til væl størri kommunalar eindir enn tær verandi. Lógin var sostatt ongantíð ætlað einari skipan sum tí núverandi. Kommunubroytingin, ið roynt var at seta í verk við kommunulögini frá 1972, má tí ídag ásannast at vera miseydnað.

Í 1992 varð aftur settur ein arbeiðsbólkur at viðgera og koma við tilmæli í spurninginum um býti av virksemi og ábyrgd millum landið og kommunurnar. Arbeiðsbókurin var samdur um, at hann ikki lokaði setningin, ið varð settur honum, men vísti harafturímóti á möguleikar fyri loysnum, sum í høvuðsheitum eru tær somu, sum nevndar eru í stk. 3.6. Hóast hetta mælir ein stórur meiriluti í arbeiðsbókinum til, at gongda leiðin er kommunusamanleggingar. Eisini mælir arbeiðsbólkurin til at fáa eina greiða politiska fráboðan um, hvør leið ynskist, áðrenn neyvari uppskot og lýsingar verða gjørdar.

Í oktober 1994 varð settur ein nýggjur arbeiðsbólkur við fýra embætisfólkum frá landsfyrisingini at gera uppskot um kommissorium til eina nevnd, ið skuldi gera álit um eina nýggja kommunala skipan. Í uppskotinum um kommissorium um nýggja kommunala skipan, sum var liðugt í februar 1995, verður m.a. mælt til at gera eitt nýtt uppbýti við í mesta lagi 10 kommunum, og verður hetta eisini nevnt í uppskotinum til samtyktar frá landsstýrinum til Føroya Løgting, dagfest 27. september 1995.

Fyri at fáa eina breiða politiska undirtøku av kommissorium, avgjørði landsstýrið at leggja málid fyri løgtingið til støðutakan sum eitt uppskot til samtyktar. Løgtingið samtykti 18. desember 1995 uppskotið hjá landsstýrinum, tó við ávísum broytingum í mun til uppskotið hjá landsstýrinum um kommissorium hjá nevndini - t.e. serliga ásetingin um sjálvbodnar samanleggingar. Landsstýrið og løgtingið hava soleiðis givið eina greiða ábending um, at kommunusamanleggingar er tann gongda leiðin.

Kommunubygnaðurin í øðrum londum

Kommunubygnaðurin í norðurlondum hevur frá seinnu helvt av 1800 og heilt fram til 1940-60'ini verið eyðkendur við nógyum og smáum kommunum. Uppgåvurnar hjá kommununum tó vóru í høvuðsheitum fólkaskúlin og fátækramál. Hesar avmarkaðu uppgávur kravdu ikki stórvegis fíggjarliga orku, og kommunurnar kundu tí rökja uppgåvurnar við egnum inntökum. Meginreglan við at leggja uppgávur til kommunurnar var, at tann fíggjarliga byrðan av hesum skuldi berast av teimum, sum høvdu fyrimun, av at uppgávan varð loyst, og tí høvdu storrri áhuga í at tillaga uppgávuna eftir teirra ega tørvi.

Síðani seinnu helvt av 1800 hevur samfelagsskipanin verið í gjögnum stórar og djúptøknar brotingar. Ídnaðarmenningin hevði við sær fólkaflytingar frá landi til bý, og somuleiðis hevur ídnaðarmenningin havt við sær eina storrri vælferð og harvið eisini storrri krøv til tær kommunalu tænasturnar. Fortreytirnar fyri kommununum eru tí broyttar munandi síðani 1850'ini utan tó, at londini í fyrstu atløgu broyttu kommunuuppbýtið, við tí úrsliti, at kommunuuppbýtið ikki longur samsvaraði við tær kommunalu uppgåvurnar.

Tískil varð neyðugt at ganga frá meginregluni um, at uppgávan fíggjarliga skuldi hvíla í sær sjálvum (verða rindað av íbúgvunum í kommununi), eftirhondini sum kommunalu uppgåvurnar øktust. Av tí at kommunala uppbýtið ikki varð broytt samsvarandi, stóð valið ímillum annað hvort, at staturin yvirtók uppgávuna, ella at kommunurnar fingu fíggjarliga hjálp. Tann síðsta loysnin varð oftast vald, og varð úrslitið ein røð av markaðum stuðulsskipanum.

Tær mongu stuðulsskipanirnar, og harvið tann neyva statsliga stýringin av kommununum og tað ógreiða ábyrgdarbýtið, sum eisini stóðst av hesum, vóru høvuðsorsøkirnar til, at tað eftir 2. veraldarbardaga varð farið undir at endurskoða kommunuskipanina í grannalondunum. Úrslitið varð, at kommunurnar vórðu lagdar saman í storrri eindir, og at mongu markaðu stuðulsskipanirnar sum meginregla vórðu avtiknar og umlagdar til heildarveitingarskipan.

Viðmerkjast skal, at frá tí at nevndararbeiðið byrjaði, og til lógararbeiðið og verksetan av brotingunum var liðugt, er eitt langt tíðarskeið, t.d. umleið 20 ár í Danmark. Hetta kemst av, at ein stórur partur

av tíðini frá byrjan til verksetan av broytingunum fer til búning, t.e. innlit og góðkenning.

Talvan niðanfyri vísir gongdina av broytingunum í kommunuskipanunum í grannalondunum.

Broytingar í kommunuskipanunum í grannalondunum

Tiltök	Danmark	Svøríki	Noreg	Ísland
Nevnd verður sett	1958	1943	1946	1991
Uppskot lagt fram	1966	1945	1951	1993
Lög um kommunuuppbýti	1967	1946	1956	
Broytingar settar í verk	1962-70	1952	1960	
Tal av kommunum áðrenn	1.388	2.498	744	215
Tal av kommunum eftir	275	2.498	454	170
2. stig	1959			
Lög um kommunublokkar		1962		
Broytingar settar í verk		1969-74		
Tal á kommunum eftir		278		
Tal á kommunum 1990	275	284	448	170

Fylgiskjal B

Alment um kommunalar uppgávur

Vanliga loysir tað almenna fylgjandi 3 høvuðsuppgávur:

- ◊ Útbýtingaruppgávan
- ◊ Stabiliseringsuppgávan
- ◊ Tilluttingaruppgávan

Útbýtingaruppgávan: Landið umbýtir við skattum, inntøkuflytingum o.s. nýtslumöguleikarnar hjá borgarunum. Útgangsstöðið er at tryggja öllum borgarunum ein minsta part av samfelagskökuni. Útbýtingaruppgávan verður loyst sentral.

Stabiliseringsuppgávan: Tað almenna roynir við t.d. penga- og fíggjarpolitikki at ávirka m.a. arbeiðsloysi, úrslitið á fíggjarlóginu, og gjaldsjavnanum. Stabiliseringsuppgávan er galdund fyrir alt landið og liggur til sentralt.

Tilluttingaruppgávan: Resursur verða fluttar har framleiðslan av teimum almennu tænastum er mest effektiv. Tað er innan hesa almennu uppgávu, at teir stærstu möguleikarnir eru fyrir at desentralisera.

Fyrimunirnir við at desentralisera ávíasar tænastur kunnu býtast upp í tvéy:

- ◊ Tað besta úrslitið verður tryggjað við, at avgerðir verða tiknar so nær teimum, ið tær hava ávirkan á, sum gjørligt. Lættari er at nøkta borgarans ynski/tørv lokalt
- ◊ Fólkaraðið talar fyrir, at eindin fyrir til politisku viðgerðini skal vera so lítil sum möguligt. Á henda hátt fær tann einstaki borgarin störst ávirkan. Fyrirtreytin er tó, at tey, sum taka avgerðir, bert kunnu áleggja sær sjálvum fíggjarliga ábyrgd av egnum avgerðum. *Uppgávu- og fíggjarliga ábyrgdarþýtið eigur at fylgjast*

Uppgávur, ið bæði fevna um rakstur og ílögur, ið vanliga verða roknaðar sum kommunalar eru m.a.:

Byggibúning

- ◊ Sethús
- ◊ Ídnaður
- ◊ Kloakering og renovatíón

Skúla- og mentamál

- ◊ Fólkaskúli, frítíðarundirvísing og musikkskúli
- ◊ Skúlabókasavn og fólkabókasavn
- ◊ Ítrótt o.a.
- ◊ Mentanarmál

Teknisk mál

- ◊ Viðlíkahald
- ◊ Gøtuljós og gøtusóping
- ◊ Vegagerð

Almanna- og heilsumál

- ◊ Vøggustovur, dagrøkt og felags barnaansing
- ◊ Barnagarðar og frítíðarheim
- ◊ Ellisheim og hvíldarheim
- ◊ Endurgjald almannamál
- ◊ Kommunulæknar, heilsusystrar, tannrøkt o.a.

Kommunal virki

- ◊ Grótbrotr
- ◊ Vatnveiting
- ◊ Havnagerð
- ◊ Eldverja og bussrakstur

Kommunal fyrisiting

- ◊ Fyrisiting, kommunuskrivstova og samsýningar
- ◊ Aðrar nevndir
- ◊ Val

Ein stórur partur av rakstrarútreiðslunum hjá kommununum eru lógarbundnar útreiðslur (meting: 50% - 70%).

Í Føroyum er tað løgtingið, ið ger av, hvørjar uppgávur kommunurnar skulu hava og harvið, hvussu umfatandi kommunala sjálvræðið skal vera.

Fylgiskjal C

Áhugabólkar í verkætlanini

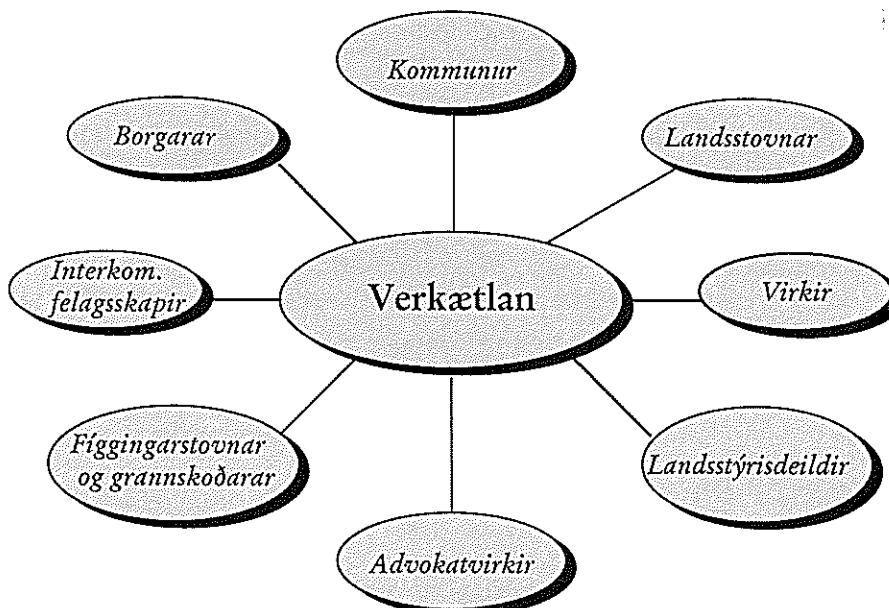
Vísandi til myndina niðanfyri heldur Kommununevndin tað vera neyðugt at fáa nevndu áhugabólkar í verkætlanini, t.e. høvuðs-áhugabólkurin kommunurnar, landsstovnar, fígginingarstovnar, grannskoðarar, virkir, borgarar o.o. at útvega nevndini upplýsingar, serliga í tátti 1, útgreiningarpurturin.

Áhugabólkarnir talan er um, eru einstaklingar, bólkar av persónum og stovnar, ið hava ein ella annan áhuga fyri verkætlanini. Orsókin til henda áhugan er:

- ◊ Viðkomandi kann ávirka verkætlanina ella úrslitið av verkætlanini
- ◊ Viðkomandi verður beinleiðis raktur av teimum úrslitunum, sum væntandi verða

Á myndini niðanfyri eru vístir teir mest týðandi áhugabólkarnir fyri hesa verkætlanina.

Mynd C1 Áhugabólkar í verkætlanini

Niðanfyri verður stutt greitt frá, hvat slag av uppgávum omanfyri nevndu áhugabókar loysa fyri høvuðsáhugabólkin kommunurnar og óvugt (fyri borgarar og virkir), og hvørjar upplýsingar Kommununevndin ynskir frá teimum.

Kommunur

Høvuðsáhugabólkurin í verkætlanini eru kommunurnar.

Kommununevndin fer at lýsa m.a. um kommunurnar líka ásett lógar-krøv, um fyrisitingarliga førleikan hjá kommununum og í hvønn mun kommunurnar náa teimum almennu málsetningunum undir verandi kommunuskipan og í hvønn mun hetta verður möguligt við einari nýggjari kommunuskipan. Sí meira um hetta í sjálvari verkætlanini.

Landsstovnar o.o

Nakrir av landsstovnunum loysa ymsar lógarásettar fyrisitingarligar uppgávur fyri kommunurnar, meðan aðrir landsstovnar loysa uppgávur í sambandi við anleggsbygging o.a.

Talan er um nögv dagligt manuelt og persónligt samskifti¹.

Spurningurin í sambandi við eitt nýtt kommunuuppbýti er t.d. um verandi fyrisitingarliga uppgávubýti millum landsstovnar og kommunala fyrisiting kann ella eигur at broytast.

Fyri at meta um avleiðingarnar av at leggja ávíasar fyrisitingarligar uppgávur út lokalt til eina kommunu, ístaðin fyri sum nú er, at hesar í løtuni verða loystar á einum landsstovni, kunnu nýtast hesi almennumát:

- ◊ Ávirkanin á kostnaðin
- ◊ Ávirkanin á góðskuna
- ◊ Effektivitetur
- ◊ Rættartrygd

¹ Manuelt samskifti: pappír, evt. diskil

Persónligt samskifti: persónligar samrøður, telefonsamrøður

Elektronisk samskifti: on-line

- ◊ Spesialisering
- ◊ Fyrisingarlig samskipan

Landsstýrisdeildir

Landsskrivstovan er í dag skipað í 7 landsstýrisdeildir. Kommunumál verða í lötni fyrisitin á Lógardeildini, t.e. fyri ein part lógarfyrireikandi arbeiði, kommunalt eftirlit og annars fyrisingarligar uppgávur. Tó gera allar deildir hvør í sínum lagi lógarfyrireikandi arbeiði á kommunala økinum (serlóggávan).

Landsstýrið er sambært kommunulógini, kommunalt eftirlit, hvørs høvuðsuppgáva er at fóra sonevt *legalitetseftirlit* og annars fíggjarligt eftirlit. Seinastu 3 árini hevur stærsti denturin verið lagdur á fíggjarliga eftirlitið.

Talan er um dagligt manuelt og persónligt samskifti.

Evnir ið eru av týdningi at viðgera í sambandi við verandi kommunskipan og eitt nýtt kommunuuppbýti eru m.a., stýrisskipanarlig viður-skifti, lógarásett uppgávu- og ábyrgdarbýti, stuðulsskipanir, um stýring frá landinum yvirfyri kommununum, hvussu eitt kommunalt eftirlit eigur at virka, um fíggjarstýring, um tjóðbúskaparliga samskipan o.a.

Borgarar og virkir

Íbúgvarnir og virkir í einari kommunu spæla sum brúkarar av kommunalum tænastum ein høvuðsleiklut.

Talan er um nögv dagligt manuelt og persónligt samskifti.

Spurningurin er m.a., hvørja fatan hesir hava av kommununi, hvønn tørv hesir hava, og um kommunurnar eru førar fyrir at nøkta henda tørv, og annars hvørja ávirkan hesir hava á tænastuframleiðsluna, út-bygging og demokrati í kommununi. Spurningurin er eisini, hvørjar fyrimunir og vansar hesir áhugabólkar síggja við einum nýggjum kommunuuppbýti.

Fíggingsstovnar, grannskoðrarar og advokatvirkir

Fíggingsstovnar veita lán og útvega gjaldsføri til kommunurnar, meðan aðrar uppgávur kunnu vera fíggjarlig ráðgeving.

Grannskoðararnir gera rokniskapir og uppseta fíggjarætlanir fyrir kommunurnar og ráðgeva annars í fíggjarligum spurningum. Talan er bæði um smærri og stórra grannskoðaravirkir, sum hava kommunurnar sum kundar.

Advokatvirkini veita kommununum lögfréðiliga hjálp og ráðgeving.

Talan er um dagligt manuelt og persónligt samskifti.

Spurningurin er m.a., hvussu verandi kommunuskipan ávirkar teirra tænastur til kommunurnar, og hvørjar fyrimunir og vansar eitt nýtt kommunuuppbýti fær fyrir tænasturnar hjá nøkrum av hesum áhugabólkunum.

Interkommunalir felagsskapir o.a.

Interkommunalir felagsskapir, t.e. IRF og SEV, loysa stórra uppgávur fyrir kommunurnar. Føroya Kommunufelag umboðar áhugamálini hjá teimum 45 limakommununum.

Talan er um dagligt manuelt og persónligt samskifti.

Spurningurin er t.d., hvussu teir interkommunalu felagsskapirnir virka undir núverandi kommunuskipan, og um hesir kunnu koma at virka øðrvísi undir einari nýggjari kommunuskipan.

Spurningurin er m.a. hvørjar uppgávur Kommunufelagið loysir fyrir limakommunurnar undir verandi kommunuskipan.